

Februar 2015

Oversigt over Energistyrelsens samarbejde med Kina, Mexico, Sydafrika, Vietnam, Ukraine, Tyrkiet, Indonesien, Tyskland, Storbritannien og Maryland

Kina:

Danmarks største og mest omfattende bilaterale samarbejde inden for klima og energi er med Kina, som i øjeblikket gennemgår en omlægning i sin energisektor for at nedbringe og omlægge energiforbruget og reducere den massive luftforurening. Danmark har gennem det fem-årige RED-program (Renewable Energy Development) blandt andet været med til at etablere et kinesisk vedvarende energicenter (CNREC), der bidrager med uafhængige analyser og anbefalinger til den kinesiske energiadministration. CNREC beskæftiger nu omkring 50 ansatte. Danmark har herunder bistået med at opbygge et helt nyt 2050-modelapparat for indfasning af mere vedvarende energi i Kina, som er inspireret af den danske Klimakommision.

Resultaterne fra det danskstøttede CNREC har bl.a. betydet, at den britiske velgørenhedsorganisation, Children's Investment Fund Foundation, fra 2015 har besluttet at medfinansiere CNREC i de kommende fem år med 80 millioner kr. Energistyrelsen vil sammen med den amerikanske energiforskningsmyndighed, NREL, levere analysearbejde og anbefalinger omkring vedvarende energi. Den danske langtidrådgiver på CNREC har fået forlænget sine opgaver på centret, ligesom de danske energikonsulenter EA Energianalyse nu har udsendt en fuldtidsekspert til Beijing for at konsolidere arbejdet med 2050-scenarier og omlægning af den kinesiske energiforsyning.

Både Danmark og Kina ønsker således at accelerere energiomstillingen for at nedbringe udledningen af CO₂. Danmark har gennem mange opbygget solide erfaringer indenfor regulering, integration og udbygning af vedvarende energi og energieffektive tiltag, og disse erfaringer bidrager i dag til at understøtte Kinas grønne udvikling. Kina efterspørger danske erfaringer for på effektiv vis at kunne øge andelen og integrationen af vedvarende energi i omlægningen af Kina's energisystem og for at øge energieffektiviteten i bygninger og i industrien. Efterspørgslen efter dansk ekspertise tager udgangspunkt i en række samarbejdsaftaler mellem Danmark og Kina indenfor udbygning og integration af vedvarende energi, energieffektive besparelser i bygninger og i industrien og udvikling af biomasse i varmesektoren.

Energistyrelsen gennemfører i øvrigt sammen med Eksportrådet et særskilt eksportinitiativ i Kina med fokus på vindområdet i samarbejde med danske vindmølle- og komponentleverandører.

Mexico:

Formålet med det danske klima- og energiprogram i Mexico er at bidrage til at mindske Mexicos fremtidige CO₂-emissioner, støtte den mexicanske regerings politik med overgangen til

en lavemissionsøkonomi og forberede deres deltagelse i en ny global klimaaf tale. Programmet har ophæng i et antal politiske programmer, der konkretiserer Mexicos overordnede strategier for at opnå deres ambitiøse klima- og energimålsætninger i perioden 2014-18.

Det danske samarbejdsprogram med Mexico fokuserer på teknisk assistance og udveksling af danske erfaringer med energieffektivitet i industri og bygninger, integration af vedvarende energi og udvikling og implementering af klimapolitik.

Programmet består af tre komponenter, der fokuserer på vedvarende energi, energieffektivitet og klima. Bevillingerne til de tre komponenter er af nogenlunde samme størrelse. Programmet har også en dansk langtidsrådgiver placeret i Energiministeriet, SENER. Rådgiveren – Ulla Blatt Bentsen, der kommer fra Energistyrelsen - bistår med implementeringen af programmet. SENER og det mexicanske Miljøministerium (SEMARNAT) er hovedansvarlig for henholdsvis energi- og klimakomponenterne. Senest er også en klimarådgiver tilknyttet det danske program i Mexico.

Energistyrelsen leverer teknisk bistand, der understøtter implementering af programmet ved at fremskynde vidensdeling mellem partnerne, bistå mexicanerne i at identificere, hvor programmet bedst kan støtte implementering af politiske målsætninger, sikre synergi og sammenhænge i programmet og bygge på erfaringer og viden fra programaktiviteter.

En partnerskabsaftale mellem Energinet.dk og CENACE er ved at blive etableret. DTU Vindenergi var i Mexico i uge 3 for at udarbejde en roadmap for kortlægning af vindressourcen og opbygning af kapacitet i udvikling af vindprognoser. Herudover tager de første skridt i forhold til at etablere et samarbejde mellem danske institutioner og mexicanske institutioner med ekspertise inden for vindkraft. Energistyrelsen afholdt i december 2015 en workshop med det mexicanske elseskab, CFE om integration af vindkraft ved fleksibel drift af konventionelle kraftværker. Workshopen var en succes, og inkluderede flere kraftværksbesøg og en gennemgang af de tekniske muligheder for fleksibel drift i både kul- og naturgasfyrede kraftværker.

Energistyrelsen bistår SEMARNAT og INECC i at udvikle scenarier for drivhusgasemissioner i et projekt, der skal definere Mexicos klimamålsætning og bidrag til COP 21 i Paris. Projektet løber fra januar til marts 2015. Repræsentanter fra Energistyrelsen er i Mexico i februar for at dele danske erfaringer med at udvikle et beslutningsgrundlag for etablering af et klimamål, som kan indgå i Mexicos bidrag til COP 21.

Sydafrika:

Den overordnede målsætning med energisektorprogrammet i Sydafrika er at bidrage til omstilling af landets elsektor fra kul til mere vedvarende energi. Programmet finansieres med et samlet beløb på 40 mio. kr. og består af tre overordnede komponenter, som listes her sammen med udvalgte aktiviteter:

1. Teknisk assistance til det sydafrikanske energiministerium, Department of Energy (DoE). Som en del af samarbejdet med DoE styrkes deres kapacitet til indsamling, bearbejdning

og rapportering af data vedrørende elproduktion fra vedvarende energikilder. Herudover yder Energistyrelsen blandt andet teknisk assistance til energieffektiviseringsinitiativer og etablering af et nationalt handelssystem for CO₂ (Carbon Tax Offset)

2. Videreudvikling af det sydafrikanske vindatlas. WASA 2, (Wind Atlas for South Africa part 2). Kortlægningen af vindressourcer bliver udvidet med fem nye målemaster medio 2015
3. Teknisk assistance til det sydafrikanske statsejede elselskab, ESKOM (Electricity Supply Commission of South Africa) til integration af vedvarende energi.

Aktiviteterne er alle efterspørgselsdrevne, og Energistyrelsen leverer teknisk faglig rådgivning og bistår energirådgiveren placeret i det sydafrikanske Energiministerium samt en programkoordinator placeret på den danske ambassade i Sydafrika, som bidrager med at understøtte myndighedssamarbejdet.

Der er herudover netop indstationeret en dansk el-specialist i ESKOM for at yde teknisk rådgivning om indfasning af VE, fleksibilitet i el-systemet etc. på baggrund af danske erfaringer. Rådgiveren skal således bistå med at optimere ESKOMs driftsprocedurer i el-distributionsnettet, herunder udvikle bedre tekniske rammebetingelser for integration af vedvarende energi.

Vietnam:

Det dansk-vietnamesiske samarbejde om grøn omstilling er forankret i LCEE projektet (Low Carbon development through Energy Efficiency), som fra dansk side implementeres i et samarbejde mellem Klima-, Energi- og Bygningsministeriet og Udenrigsministeriet, hvor Energistyrelsen blandt andet bidrager med teknisk assistance. Projektet sigter mod konkret at øge energieffektiviteten i små- og mellemstore virksomheder og i nye bygninger. Fra vietnamesisk side deltager de to ressortministerier for henholdsvis industri og bygninger.

En fond på 35 millioner kroner ved navn Green Investment Facility er netop etableret i et samarbejde mellem Den danske ambassade i Vietnam, Energistyrelsen og andre relevante interessenter. Fonden skal yde bankgaranti for 50 % af lånene til energieffektivitet i små og mellemstore virksomheder der arbejder med produktion af mad, keramik og mursten. Desuden tilbyder fonden en præmie til projekter, som gennemføres med succes. En detaljeret screening af projekterne sikrer, at hvert projekt er levedygtigt og energieffektivt. Fonden ventes at hjælpe en lang række energieffektiviseringsprojekter til at blive realiseret. Samtidig forventes det, at de tekniske krav og specifikationer, som er udviklet som grundlag for fondens støtte, vil bidrage til at sætte nye standarder for energieffektivitet i virksomhederne i Vietnam. Når fonden er oppe og køre vil den vil være åben for investeringer og bidrag fra andre donorer og investorer.

Ligeledes er der etableret et tæt samarbejde mellem Energistyrelsen og det vietnamesiske bygningsministerium med fokus på energieffektiviseringer i nye bygninger. Også her leverer Energistyrelsen teknisk-faglig bistand til de vietnamesiske myndigheder baseret på den danske energimodel.

Energistyrelsen har bidraget til udformningen af landets første bygningsreglement for energieffektivisering. Desuden understøtter Energistyrelsen implementeringen af reglementet gennem optræning af undervisere for uddannelse af lokale arkitekter og ingeniører i, hvordan man bedst tilpasser bygningers design så de lever op til reglementets krav.

Som supplement til LCEE projektet har Klima-, Energi- og Bygningsministeriet indgået en samarbejdsaftale med ministeriet for industri og handel i Vietnam, som regulerer elsektoren og forestår fremme af energibesparelser i industrien. I denne forbindelse yder Energistyrelsen strategisk sparring omkring udvikling af nye strategier for fremme af energibesparelser og vedvarende energi. Samarbejdet omfatter bl.a. udvikling af rammebetingelserne for vindenergi samt styrkelse af det analytiske grundlag for fremme af grøn omstilling gennem sektorstudier og scenarieanalyser. Samarbejdet mellem de to ministerier er foreløbig berammet til at strække sig over 3 år.

Ukraine:

Udenrigsministeriet og Ministry of Energy and Coal Industry (MoECI), Ukraine, underskrev en samarbejdsaftale i december 2014, der løber frem til ultimo 2017 og har et budget på 15 mio. kr. Pengene er bevilget under Udenrigsministeriets Naboskabsprogram i september 2014.

Som led i denne aftale er et dansk-ukrainsk energicenter under etablering. Aktiviteterne vil specielt have fokus på anvendelse og integration af vedvarende energi og energieffektiviseringer samt scenariefremskrivninger og ikke mindst at sikre datagrundlaget i form af valide energibalancer og drivhusgasemissionsopgørelser. I formuleringen af samarbejdet med MoECI er der lagt afgørende vægt på den efterspørgselsdrevne karakter af den tekniske assistance, der skal ydes kombineret med de kompetencer og viden som de danske energimyndigheder kan bidrage med.

I forbindelse med etableringen af det dansk-ukrainske energicenter skal der udstationeres en langtidsrådgiver, der skal understøtte MoECI's arbejde med at få centeret etableret. Stillingen er under etablering.

Det er forventningen, at samarbejdet kan startes op i løbet af 1. kvartal 2015.

Tyrkiet:

Danmark har indledt et myndighedssamarbejde med Tyrkiet omkring energi, miljø og innovation. Tyrkiet er det land i Europa som har størst forventet stigning i energiefterspørgsel i de kommende år, og landet er stærkt afhængigt af importeret gas og kul, hvilket bl.a. har en negativ effekt på landets handelsbalance. Vedvarende energi udgør en strategisk vigtig satsning for den tyrkiske regering for at komme den høje importafhængighed til livs.

Myndighedssamarbejdet bygger bl.a. på en energi-samarbejdsaftale fra 2013 og på klima-, energi- og bygningsminister Rasmus Helveg Petersens besøg i Tyrkiet i november sidste år.

Det kommende dansk-tyrkiske myndighedssamarbejde vil især fokusere på udbygning af tyrkisk vindkraft og energieffektivisering af bygninger. Begge sektorer er i rivende udvikling, og danske kompetencer er efterspurgt på det tyrkiske marked. Dansk vareeksport til Tyrkiet steg i 2013 med knap 19% i forhold til 2012, og virksomheder med fokus på vedvarende energi, clean tech og energieffektivisering ser Tyrkiet som et lovende vækstmarked i de kommende år.

Der vil blive udsendt en dansk vækstrådgiver til ambassaden i Ankara, som blandt andet vil varetage myndighedsdialog og –samarbejde med den tyrkiske regering omkring energi- og klimaspørgsmål samt på miljø og videnskab.

Indonesien:

Som en del af Danmarks myndighedssamarbejde med Indonesien er det for nylig blevet besluttet at sende en vækstrådgiver til Indonesien. Vækstrådgiveren skal bane vejen for dansk erhvervslivs eksport og internationaliseringsaktiviteter og vil hovedsageligt have fokus på energisektoren, hvor Danmark har særlige kompetencer indenfor vedvarende energiløsninger. Energiudbredelsen i Indonesien ligger på omtrent 80 %, men i de mindst udviklede dele af landet halter udviklingen betydeligt efter, som for eksempel i Papua i det østlige Indonesien, hvor kun 40 pct. har adgang til elektricitet. Indonesien har derfor en målsætning om at øge elektricitetsproduktionen med 35.000 Megawatt over de næste 5 år. Udvidelsen af elproduktionen i Indonesien forventes hovedsageligt at ske indenfor vedvarende energi, da det indonesiske "National Energy Board" har sat en ambitiøs målsætning om, at andelen af vedvarende energi i Indonesien skal øges fra de nuværende 5% til hele 23% i 2025.

Den danske ambassade i Indonesien har allerede et tæt samarbejde med de relevante indonesiske myndigheder som følge af de aktiviteter, der er i gang indenfor det Danida-finansierede udviklingsprogram inden for klima, energi og miljø (ESP3). Kombinationen af et større Danida-udviklingsprogram, myndighedssamarbejde og kommercielle styrkepositioner indenfor clean-tech området gør Danmark til særdeles attraktiv partner for Indonesien. Udviklingsprogrammet fokuserer målrettet på at udvikle og implementere politikker og konkrete demonstrationsprojekter. En vækstrådgiver vil kunne tage dette samarbejde et skridt videre ved at knytte direkte kontakter og opdyrke nye former for myndighedssamarbejde mellem de mest relevante aktører i Indonesien og Danmark.

Ligeledes vil vækstrådgiverens arbejde blive understøttet af faglig bistand fra Energistyrelsen.

Stillingen som vækstrådgiver er 3 årig og forventes opslået i slutningen af februar.

Tyskland:

Tyskland er Danmarks største samhandelspartner og indgår som samarbejdsland under pilotinitiativet "eksport af den danske energimodel", som løber foreløbigt i 2014 og 2015. Ordningens formål er at styrke danske virksomheders eksportmuligheder gennem samarbejde med lokale myndigheder

omkring regulering af energisektoren. En forudsætning for succes er, at samarbejdet sker inden for en dansk styrkeposition, at de toneangivne danske virksomheder ser et markedspotentiale, og at der er gensidig interesse for samarbejde blandt de lokale myndigheder. Der er over sommeren 2014 taget kontakt til de føderale myndigheder i Berlin og også delstaterne Baden-Württemberg, Nordrhein-Westfalen og Hamborg med henblik på et myndigheds- til myndighedssamarbejde inden for fjernvarme og energieffektivitet. Valget af land, delstat og sektor er foretaget i tæt dialog mellem Energistyrelsen, Eksportrådet og danske brancheorganisationer, som også indgår som en fast del af ordningens organisering. Gennem brancheorganisationer og de eksisterende virksomhedsnetværk i Energistyrelsen og Eksportrådet er der løbende kontakt til danske virksomheder i forhold til deltagelse i relevante aktiviteter, herunder gensidige delegations- og virksomhedsbesøg, seminarer mv.

Alle de nævnte delstater har vist interesse for samarbejde med Energistyrelsen og en større delegation fra Baden-Württemberg var på 3-dages besøg Københavnsområdet, hvor udvalgte danske energiperler blev vist frem og præsenteret af danske virksomheder. Under besøget blev der ligeledes afholdt en erhvervskonference på højt niveau og ved samme lejlighed, blev der underskrevet en ministererklæring mellem Baden-Württemberg og Danmark om fremadrettet samarbejde.

Både Nordrhein-Westfalen og Hamborg har vist interesse for de samme sektorer som led i deres bidrag til Tysklands nationale "Energiewende", og kigger mod Danmark for erfaringer inden for kraftvarme, fjernvarme og energieffektivitet.

Storbritannien:

Storbritannien er en af Danmarks største samhandelspartnere og indgår som samarbejdsland under pilotinitiativet "eksport af den danske energimodel", som løber foreløbigt i 2014 og 2015. Ordningens formål er, at styrke danske virksomheders eksportmuligheder gennem samarbejde med lokale myndigheder omkring regulering af energisektoren. En forudsætning for succes er, at samarbejdet sker inden for en dansk styrkeposition, at de toneangivne danske virksomheder ser et markedspotentiale og der er gensidig interesse for samarbejde blandt de lokale myndigheder.

Eksportordningen i Storbritannien prioriterer en indsats rettet mod Skotland, herunder byerne Edinburgh og Glasgow, som har særlige udfordringer på fjernvarmeområdet. Hensigten er derudover at etablere et samarbejde med myndighederne i London samt udvalgte kommuner i England. Indsatsen er fokuseret på fjernvarme, varmeplanlægning, regulering samt energieffektivitet på bygningsområdet. Generelt er der både politisk og administrativ stor interesse for samarbejde om fjernvarme. Samarbejdet med Skotland er kommet godt fra start. Der blev underskrevet en samarbejdsaftale mellem Danmark og Skotland i november 2014. I den skotske energipolitik er introduktion af fjernvarme en vigtig brik i den fremtidige varmeforsyning og allerede i 2020 vil den skotske regering have yderligere (40.000) bygninger koblet på fjernvarmesystemet. Samarbejdet med Danmark skal medvirke til at få reguleringen af sektoren på plads.

Maryland, USA:

Medio 2013 indgik Danmark et myndighedssamarbejde med delstaten Maryland om dansk støtte til etablering af rammebetingelser for etablering af statens første havvindmøllepark. Det overordnede formål har været at etablere et målrettet energipolitisk samarbejde med fokus på CO2-reduktioner i et i-land, hvis nationale klima- og energiindsats har stor betydning for den globale grønne omstilling og for herved at bidrage til at flytte klima- og energipolitikken i en grøn retning. Initiativet trækker på danske styrker og kompetencer inden for regulering på klima- og energiområdet, og bistår gennem videregivelse af danske erfaringer Marylands Energiadministration og Public Service Commission med planlægning, udbudsbetingelser, forundersøgelser, og ansvars- og risikodeling mellem de forskellige aktører i implementeringen af en havmøllepark.

Samarbejdet var oprindeligt berammet til at løbe indtil udgangen af 2014, men er på amerikansk opfordring blevet forlænget til medio 2015. I en ny henvendelse fra amerikanerne foreslås det, at fortsætte og udvide samarbejdet frem til udgangen af 2016 med en erhvervsdimension, der kan understøtte virksomhedssamarbejde. Det undersøges i øjeblikket, hvorvidt det er muligt at fortsætte samarbejdet med Maryland.

Perspektiverne i et muligt udbygget samarbejde er på myndighedssiden, at de øvrige amerikanske kyststater og føderale myndigheder vil kunne drage nytte af den viden om regulering og risikohåndtering i form af etablering af offshore vindenergi, som Maryland får. Dermed vil det bilaterale samarbejde med én delstat kunne få en positiv effekt også i forhold til andre amerikanske kyststaters udbygning af offshore vindenergi. Samtidig kan der være en afledt effekt på amerikansk energipolitik i form af "et lille skub i den rigtige retning" for præsident Obamas klimaplan.

Et samtidigt fokus på støtte til virksomhedssamarbejde og eksport af dansk know-how og teknologi inden for hele supply chain vil styrke positioneringen af danske virksomheder og deres mulighed for at få andel i det potentielt meget store amerikanske offshore-marked, hvilket kan bidrage til at fastholde og skabe nye jobs i Danmark.

Yderligere information

Da Energistyrelsen udvider sit globale samarbejde, er de tidligere hjemmesider for de bilaterale samarbejder i henholdsvis Low Carbon Transition Unit og Kina-samarbejdet nu blevet lagt sammen i én fælles hjemmeside. Siden fokuserer på Energistyrelsens landesamarbejder samt det myndighedssamarbejde, der udgør ryggraden i det bilaterale program. Besøg hjemmesiden her: www.ens.dk/en/Global-assistance.